

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.
Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
Helyben előfizethet: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
Egyes szám ára 5 kr. o. é.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautó szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnak, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyilvánt. sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„KOL. KÖZLÖNY” 1873-iki évfolyamára.

N. t. olvasóink kívánatainak eleget teendő, lapunkat már 1872 szeptember 1. óta egész nagy iven adjuk ki mindennap. Szereztünk jeles munkatársakat az ország fővárosában, itt Kolozsvárt és a vidéken s így napról napra érdekesebbé igyekszünk tenni lapunk valamenynyi rovatait: főcikkeinket avatott tollú íróktól kapjuk, s a napi kérdéseket azonnal tárgyaljuk; gondoskodtunk szép tárcázokról (már az év elején megkezdjük jeles tollú t. belmunkatársunk Komáromi Ferencz Bánffy Dénes című valóban érdekes történelmi korrajzát), eredeti táviratokról; ezután is logbővebb újdonsági rovatot adunk és semmi érdekes bel- és külügy nem kerül el figyelmünket. Tapasztaljuk az olvasó közönség pártolásának fokozatos gyarapodását, s így csak arra kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak megrendeléseiket lehető gyorsan megtenni.

Előfizetési díj: egész évre . 12 ft o. é.
félévre . 6 „ „ „
három hóra . 3 „ „ „

**A „KOLOZSV. KÖZLÖNY”
szerkesztősége.**

Im hol járt az eszök!

Régóta nem foglalkoztunk a tulzó románok organumával a „Gaz. Tr.”-val, oka, mert tárgyilagoss, a kor- és törvény szelleméből kiinduló reflexióinkat rendszeresen a román nemzet ellen intézett támadásnak szokta feltüntetni, eltanulván e manierát az ó-szászoktól, kik saját fennhéjázó törekvéseiket, s a jogegyenlőséget megtagadó gyöngéiket mindig az egész nemzetiség reputációjával szeretik fedezni; de másfelől azért sem szóltunk a román lap viselt dolgairól, mert egy idő óta meditat, s kissé alább hagyott volt az oktalan heveskedéssel. Most azonban ismét a régi hangot vette elő (95-ik szám), s minthogy oly kérdést érint, mely maholnap a képviselőház asztalára kerül, csak kötelességünket teljesítjük, a midőn újjal mutatunk reá: hol jár az eszök.

Mint tudva van a tulzó szászok II. Endre eredetiben soha senki által se látott privilegiumára alapítják azon követelésüket, hogy továbbra is államkát képezzenek a magyar államban, a Comesben birjanak szász nemzeti főnökökkel, s a Királyföld universitása neesak a közös vagyont kezelje, hanem legyen 11 törvényhatóság főbb statutumokat alkotó magasbrendű képvisellete, mely közigazgatási közeget képezzen a magyar felelős kormány és Magyarország 11 municipiuma közt, melyek bizonyos ügyekben hozzá appelláljanak, s a fontosabb kérdésekben övé legyen a fölterjesztés és kérvényezés joga is. Az ó-szászok mindezt egy I-ső Károly által megerősített kiváltság erejénél fogva követelik, mit sem törődve azzal, hogy például Brassó és Beszterce, Medgyes és Nagyselyk, sőt Segesvár egy része sem tartozott a Királyföld őseredeti területéhez.

A tulzó román lap e fölséges kiváltságot vévén szemügyre, így combinál egy jóvó román nemzeti terület, nemzeti főnök és nemzeti központi képviselést remé-

nyében: — A kis, jámbor, hidegvérű népet, melyet a nemzeti érzület egyesít, 700 év óta tart fenn a Királyföldön politikai jogokat csupán II. Endre kiváltság levele alapján, nem érdemekkel, hanem kegyelemből koldulván ki azt jajtva: hogy önmagukról való gondoskodás és önkormányzat nélkül nem élhetnek; ezt az állásukat minden viszontagság közt meg is tarták, e végből minden követ megmozgattak, vállalt vetvén minden téren irodalomban, iskolában, egyházban stb.

Ez okoskodás arra ösztönzi a „Gaz.”-t hogy párhuzamot vonva így kiáltson fel:

az egyszerű személyes kiváltságnak nem lehet több érvénye, mint az illetékes factor által hozott, a király által szentesített törvénynek. A „Gaz.” szerint pedig ilyen az 1863. I. art., mely a román politikai nemzetnek ismerte el, ez csak többet ér, mint a királyi kegyelem-adta kiváltság. Ámde a szászok szilárdul összetartottak s az Andreanumot tiszteletben tartatták, „ennyit és nem többet kell tenni a románoknak is” azokkal szemben, kik azt respectálni nem akarják.

A „Gaz.” hangsúlyozza, hogy a vallásfelekezeti autonomia nem boldogíthatja a románokat politikai jog nélkül; azok, kik a felekezeti autonomiára vonják minduntalan a románok figyelmét, visszavonást támasztanak a nemzetben, a nemzeti ügyet scandalizálják. A románoknak most arra kell gondolni, hogy „visz-szahelyezze magát az 1863—7-ben birt jogokba”; ez meg azt követeli, hogy mindnyájan vállalt vessenek, mint tevék a szászok a belügyérhez intézett fölterjesztésekben, lehet a királyföldi románok rovására is. Hagyjanak fel a felekezeti controversiákkal; „adjanak most kezét egymásnak, hogy birt politikai nemzeti jogukat elismeressék” A „Gaz.” szerint ezt így kellene tenni.

„A román municipiumok (?) s a municipiumok román tagjai terjesszék fel sérelmeiket a kormánynak, de a királynak is, kérvén hogy egyelőre adjon nekik egy senatust, a milyennel bírnak a szászok egyetemükben, hogy ez gondoskodhassék a román nemzet fejlődéséről, — hogy továbbá „senki más, csak a király ítélhesen felettök, kinek trónjért feláldoztak vagyonukat, életüket”; végül kérjenek választ régebbi fölterjesztéseikre.

A „Gaz.” szerint ez a sürgős feladat, melynek megoldásához mindenkinek hozzá kell járulni, míg a „nemzeti congressus” összeülhet, a testvéries összelelkőzésre, a közös küzdelemre. Kössék meg az egyesség és testvérieség ligáját, a bizalom és őszinteség kapcsaival erősítvén meg azt, hogy abba hagyva a felekezeti surlódásokat, küzdelemre egyesülten kezdhesse a „ezredéses életet az állam javára, minden velük együtt lakó nemzetekkel.” A suprematisálók és suprematisáltak közt más barátság nem képzelhető.

Im, hogyan nyújtanak kezét a tulzó románok a politikai magyar nemzetnek, mely iránt az ó-szászok példájára ők is mindig a leghőbb rokonszenvennel viseltettek; ime hogyan hajolnak meg a magyar állam főbb érdekei előtt, midőn ideiglenesen beérik a román „senatus”-sal, s azzal, hogy a király állítson felébbök valakit, a ki nekik igazat szolgáltatson és a senatus segélyével gondoskodjék a román nemzet létéről, fejlődéséről, míg elkövetkezik a nagy „nemzeti congressus”, hol ők is csinálhatnak egy „balázsfalli

napot” (ad normam „Mediascher tag”) s testvériesen összelelközve, megkezdhetik a közös küzdelmet, melynek célja: visszahelyezni magukat az 1863; 1 art. adta politikai nemzeti jogokba. — — —

A „Gaz.” párhuzama nem mondható teljesen alaptalannak; mert, ha az ó-szászok privilegiumok alapján államkát alkothattának Magyarország erdélyi részeiben, a jogegyenlőség korában is, bár alig vannak 170,000-en: — miért ne kapna kedvet a román tulzó ilyen-mire, látva, hogy a főszám itt részükre egy milliónál is többet mutat, s ők is hivatkozhatnak a pénz- és véradóra, ha nem is a portákra és urkundokra.

Mindebből a tanulság az, hogy a magyar államnak sietni kell a szász követelések teljesítésével, hogy mielőbb megadhassa a „Gaz.”-nak is a senatust minden accidentiaival egyetemben; s hogy mielőbb láthassuk Szt. István országában jól kikerekítve a nemzeti területeket és gyönyörködhesünk abban is, hogyan hajolnak meg az így fejlődő nemzetiségek tulzóik vezérlete alatt Magyarország állami érdekei előtt.

Siessünk, hadd ne várjanak!!!

Legújabb táviratok.

Skutari, decz 27. A nagyvezér elrendé, hogy az új fegyverek osztassanak ki az albániaiak közt; a rajak vonakodtak a fegyvereket elfogadni; és mivel főnökük: Vali, elzárattott, azt erővel kiszabadíták, egy őrnagyot és 50 nizamot fogásban tartván. A pasa expedíciót készít elő, azok megfékezésére vágott.

Páris, decz. 24. Minthogy a Mexicóval való diplomáciai viszonyok Juarez életében lehetetlenek voltak, azok jelenleg újra felvételnek. Noailles marquis bizatik meg az első félhivatalos lépések megtételével.

Berlin, decz. 24. A kormány a lengyel tartományok germanizálása végett elhatározá, hogy a poseni ezredek német utoncsokból lesznek alakítandók, és a posenvidéki csapatrészek a nyugoti tartományokból ezrekhez fognak beosztatni.

Berlin, decz. 24. A „Spen. Ztg.” szerint Bajórország, Szászország és Württemberg igazságügyminiszterei ragaszkodnak a legfelső birodalmi törvényszék elejtéséhez, és csak közös birodalmi törvényszéket akarnak, mely az országos fő törvényszékek által vitás jogi kérdésekben hozott ítéletek felett döntene. Baden és Poroszország a birodalmi legfőbb törvényszéket pártolják. Az értekezlet a bírósági szervezés tekintetében eredménytelen maradt.

A királyföldi egyetem decz. 20-ki gyűlése.

A mai ülésben legelőbb is az 5 román ajku egyetemi küldött által benyújtott „külön vélemény” olvastatott fel — melyről majd bőven szólandunk: utóbb erre nézve abban állapodott meg az egyetem, hogy a belügyminiszterhez intézett felirathoz melléklendi — másolatban.

Az erdőgondozás tárgyában valamenynyí törvényhatóság felszólítatik a fennálló szabályok pontos követésére és arra, hogy rendes erdőszemélyzetet tartsanak.

Az ugynevezett „nemzeti pénztárból” adományozott ösztöndíjakat illetőleg elhatározottat, hogy mindenik törvényhatóságnak kiszolgáltatják az illető összeget, oly hozzáadással, hogy azt az eredetileg kijelölt célra fordítsák s erről maga idejében jelentést tegyenek; bármelyik ifjú csak egy stipendiumot kaphat s az ösztöndíjak kiosztásánál a képességek és szorgalom irányadók és nem a nemzetiség.

Brassó tanácsát értesítik, hogy az egyetemi küldöttek napidíjait a „nemzeti pénztár” fizeti, vagy a „hét bírák”-é tehát az egyetemi küldöt-

teknek netalán előlegezett összegeket az illető törvényhatóság visszakövetelheti.

A talmácsi uradalomban felmerült legelő kiszakítási ügy függőben hagyatott. Az urbéri ügyet illető jelentés tudomásul vétetett.

Érdekes volt a két „nemzeti pénztár” állásáról tett előterjesztés. Eszerint a tőke 1,530,090 fr. 47 ⁴/₁₅ kr., a nemzet háza pedig 115,000 fr. értéket képviselnek.

Továbbá a nemzeti ügyvédek 500 ft. remunerationt utalványoznak. Az egyetemi listviselőknek drágasági pótlékot adtak, az 1000 frton felelő álló fizetések után 15 százalékat, 1000 frton alól pedig 20 százalékat már 1872-re, míg az új rendezés életbe lépéskor.

Végül Schnell küldői nevében óvást ad be, mely szerint küldői nem ismernek „hét bírák”-t, vagyonát, az egész vagyont „nemzeti”-nek tekintik.

Ily. Dr. Groisz Gusztáv egyet. tanár védbeszéde

(Végo.)

Mind vádló, mind pedig vádlott személyisége ismeretes önök előtt, mélyen tisztelt Uraim, mert mindketten körünkben éltek sokáig; mindnyájan tudjuk azt, hogy mindketten azon emberek sorába tartoztak, kik a heves indulat által igen könnyen vezettetnek, egyik kevésbé, a másik inkább. Vádló és vádlott egy fedél alatt laktak hosszasan, előbb békében, — de csak rövid ideig; — a vélemények különbsége, természetek egyformasága, csak hamar oly borus felhőket idézett elő, hogy rög látuk mi, kik a viszonyokat közelebbről ismerük, miszerint a szakadásnak be kell következni: maga az inordinált nyilatkozat reá vezet minket a catastrophá kitörésének órájára; — vádló — mint a muzeumnak igazgatója, jelentést tévén a muzeumi gyűjtemények állásáról, oly súlyos vádokat lépett fel vádlott ellen a saját uján is, melyek fel kellett hogy lazítsák az önértellet és kötelességi teljesítésének öntudatával bíró vádlottat, mert a vád nem volt csekélyebb, mint az, hogy Pálai egé z titlete alatt a muzeum érdekében nem tett semmit, kötelességeit teljesen elhanyagolta; súlyos vád volt ez, annál súlyosabb, mentől igaztalanabbul sújtotta a jelenlegi vádlottat, ki minden igyekezetét a gyűjtemények szaporítására fordította.

S midőn — mint vádlott maga mondotta előbb — meggyőződése szerint, jelenlegi vádló áskálódásai folytán, vádlott a muzeumgyűjteményi szolgálatból elbocsáttatván, tudományos hírnevében ily megláztatást szenved, de — az anyagiakra is tekintve — kényeről fosztatott meg, midőn ugyan az időájban ellene még más czikkek is jelentek meg, melyek által sok szorgalom és igyekezet után szerzett hírneve volt kockázra téve, és meggyőződése szerint, — mint előbb ő maga mondá — ezen czikkek megjelenését is vádló közreműködésének tulajdonította, — midőn ennyi, egy munkás élet minden vívmányait, becsületes hírnevét, tudományos reputációját és mindanapi kényeről tönkrelé ellet fenyegettetni látta vádlott, csoda-e, ha indulatai által elragadtatva, oly szavakat tett papírra, oly szavakat juttatott a nyilvánosságra, melyek az illendőség szabályaival meg nem egyeztetetők! És Uraim esküdtek, képzeliék magokat vádlott akkori helyzetében, képzeliék el az ő kétségbeesítő állapotát, s vegyék meg figyelembe vádlott egyéniségét, s meg vagyok győződve, hogy igazat adnak nekem, hogy vádlott igazolható és érthető indolata által annyira átalálva volt, miszerint akkori cselekvényeit öntudatos, szabad akarat elhatározás eredményeinek tekinteni nem lehet, sőt kétségtelen, hogy azok ezen indulat legmagasabb fokai által kényszer állapotnak kilyfolyásai s éppen azért neki bűnül be nem számíthatók; hisz csak rá kellett önöknek uraim tekinteni vádlottat, midőn maga igazságot előadta most, hisz csak vissza kell emlékeznünk önöknek vádlottat, midőn ő még körünkben élt, hogy beismérjék, hogy vádlott még akkor is, midőn indulatok által ninosen felzaklatva, folyton izgatott kedélyállapotban van, állathatják tehát, hogy az előbb lefotott lázas kedélyállapotban ezen izgatottság az indulatnak lehető legmagasabb, a beszámílt teljesen kizáró fokát létesítette.

S hogy csakugyan ily beszámíltan kívül álló állapot szüleménye volt az inordinált nyilat-

kozát, s hogy maga vádlott — miután körükből eltávoztán, s kiragadván magát az öt folyton izgatottságban tartó körülmények közül, kedélyhangulatának nyugodtságát visszanyerte, eljárásának illatlenszérét és gyöngéditelen veltát belátta, s már első kihallgatása alkalmával készen nyilatkozott ugyan-
osak a sajtó útján elégtételt adni vádlónak, de vádló visszautasította a béke jobbot, s bizonyára nem gyengítette ez által vádlottnak azon gyanuját, hogy vádló kezdettől fogva az ellenszenv által vezéreltetve, működött vádlott ellen!

Mélyen tisztelt uram, esküdtek! Azt hiszem, sikerült kimutatnom az eddig felhozottak által: egyfelől, hogy a vád tárgyilag meg nem állapítható, más felől pedig és különösen, hogy az incriminált sértést — még ha a tárgyi tényálladék léteznék is — vádlottnak bűnül beszámítani nem lehet.

És így nem kívánok többé türelmökkel viszszaélni, hanem bátran bizom a „vétkes“ vagy nem vétkes“-nek kimondását Önökre uraim, mint eskütekre, már csak azt hozván fel, hogy annak igazolásául, hogy belőlem csak a meggyőződés hangja szólt, némi biztosítékot szolgáltat azon körülmény is, hogy kénytelenítve voltam tanártársammal szemben a védelmet elváltatni, és én nem haboztam, mert egyedüli törekvésem volt — kötelességem érzetéből kifolyólag — az igazságot érvényre juttatni — Kérem önöket urak, esküdtek mondják ki: Pávai Elek nem vétkes!

Kivonat

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara december 20-ki közgyűlése jegyzőkönyvéből.

A telekkönyvek Erdélynek még csak 3 megyéjében s 17 városában lévő megállapítva, a hirdetési határidők pedig csak alig 3 megyére s 5 városra kitűzve; miután a munka ily lassu előhaladása mellett a többi hatóságokra csak sok év múlva kerülhet a sor, a kamara kérelemmel járul a m. miniszteriumhoz, hogy a munkálatok gyorsabb bevezetéséhez eszközöt nyújtson. Indokolásul elég a sok közt felhozni azt, hogy épen azon részek nélkülözik a telekkönyvet, a melyek gazdasági viszonyai azt leginkább igénylik, mint például a székely föld szorgalmas népe, a mely még évekig nem veheti igénybe az olcsó földhittelt.

Az erdélyi földterhermentesítési kötvényekből törvényszerű letétemények, még ki nem utalt kárpótlások, alapítványi tőkék s más alakban magában az országban még tekintélyes összegek vannak, igen kívánatos tehát, hogy a helybeli és m.-vásárhelyi adó-hivatalok hatalmaztassanak fel ez étekpapirok mind folyó, mind lejárt s még el nem évült szelvényei bevéltására a melyet a kolozsvári adóhivatal teljesített is eddig, a mig mint földterhermentesítési pénztár működött; az erdélyi alapigazgatóság Budára költözésével azonban e jogtól meg lévén fosztva, az egy évnél idősebb szelvényeket csak a budai főpénztárnál lehet bevéltani. A kamara elhatározta ez ügyben a m. miniszteriumhoz folyamodni, s egy uttal kérelmezni, hogy az erdélyi kárpótlások ügye, a mely 1856-ban vette kezdetet, s a mely az alkotmányos kormány keze alatt is már öt év óta lassu haladással fejlődik, mielőbb bonyolítottassék le, egy felől az államkincstár jól felfogott érdekében, hogy t. i. a tőkét már meghaladott kamatok ne tőkésítessenek tovább, de legkivált a földbirtokosok azon része érdekében, a kik e kárpótlásra a legutóbbi rossz termésű 3 év következtében nagyon rá vannak szorulva.

A bankügynek a kilitásba helyezett megoldása s a helybeli pénzpiacz viszonyai, a melyek a mostaninál olcsóbb és több forgalmi tőkét igényel-

nek, igen ohajtottá teszik egy fiókbank felállítását Kolozsvárra; a kamara tehát egy erre célzó indítványt készséggel pártolt, s mind az e tekintetben követendő eljárás módzataira, mind a kérvény indokolására véleményét adni az elnök, az iparosztály elnöke, továbbá Biasini Domokos. Korbully Bogdán és Vagner Frigyes urak személyében bizottságot nevezett ki.

A bécsi világkiállítás költségeire és a pesti iparmúzeumra a m. kereskedelmi miniszteriumtól az 1873-ik évre kért 400,000 frt. csonkítatlan megszavazásért felterjesztést intézett a miniszter ur ő nmlgához.

A bécsi világkiállítás látogatása ügyében kiküldött bizottság jelentése szerint a kamara-kerület városában a polgármester urakhoz és a kamarai kütagokhoz felszólítás ment, hogy alkítsanak minél előbb bizottságokat, a melyek e célra gyűjtéseket eszközöljenek s e gyűjtések eredményéhez képest válasszanak saját városuk területéről több szegényebb sorsu, de szorgalmas iparost, a ki a kapandó utiköltséggel a kiállítást meglálogathassa s tanulmányozhossa, azon kötelezettséggel, hogy tanulmányáról iparos társainak tartozik jelentést tenni. A kamarai bizottság jelentése szerint Kolozsvárra a tervezett bizottság e célra már megalakult, s gyűjtéseit a legszebb reményekkel, buzgósággal s részben eredménnyel is megkezdte.

A len-iparra vonatkozólag az angol consull felkérése következtében a m. keresk. miniszterium több kérdést intézett a kamarához, a melyre — a mennyiben lehetséges volt — lehető részletes felvilágosítást adott. A len-termelés a kamarakerületben csak kis mértékben fordul elő, nagyobb részt magváért termesztik. Lenfodra egy sincs, s a kerületben lakó összesen 26 takács inkább csak házi ipar számára 5 gép-szövőszéket foglalkoztat.

Az Olaszországgal üzőtt kereskedés iránt tett kérdésekre a kamara igyekezett hasonlólag kimerítő felvilágosítást nyújtani s az ez iránt érdeklődő olasz consull figyelmét az Erdélyben foglalkozó olasz munkások ügyére, a magyarországi szesz-kereskedést zsihasztó és szerződés ellenére felemelt beviteli vám kártékony hatására, és végül az Erdélyben létező eperfa teleprek felhívni, a melyeken a hatvanas években igen jó sikerrel folyt a selyemhernyó-tojás termelése s hogy e cikkek az olasz selyemtermelés érdekében ma is előnyösen volna előállítható, ha szakértő olasz vállalkozók vennék kezükbe, a kiktől idővel a falusi lakosság is eltanulná s maga is tovább üzné a termelést.

A m.-ujvári iparosok panaszt emeltek, hogy a M.-Ujvár és Felvincz közt közlekedő vasuti sószállító kocsikok eddig fizetés mellett meg volt engedve, hogy a magánosok cikkeit is szállíttassanak, ez azonban egy idő óta megszüntetett. Mielőtt a kamara ez ügyben határozatot hozna a szükségesnek vélt lépések iránt, felkérni határozta a m.-ujvári bányaügyi urat, hogy adjon ez ügy állása iránt felvilágosítást, s óhajlatát fejezte ki, hogy a kincstári kocsi használatát a kereskedelmi áruk szállítására is engedessék meg, természetesen díj fizetése mellett, a mennyiben a só-szállítási üzlet emiatt nem szenved.

A kereskedelmi miniszter ur ő nmlga két rendbeli felterjesztést következtében értesítette a kamarát arról, hogy a naszodi és besztarcsai tulajdonságok kérését a gátvámok megszüntetés végett az erre illetékes közlekedésügyi miniszteriumhoz tette át.

Hellwig Frigyes ur Szászrégenből jelentést tesz, hogy a kamara felzárkózása következtében a bécsi világkiállítás látogatása ügyében a bizottság alakulóban van. Egyszersmind je-

zárva a lehetőségétől, hogy Klapkával egyesüljék. Ez okból a következő napon a Tisza balpartján a folyam irányával ellentétesen Tisza-Polgári irányában előnyomulást rendelém el, mert az utóbbi pontot illetőleg bizonyos valék abban, hogy habár Schlick tábornok Klapka ezredes a balpartra üldözé is, én ez utóbbival a Tokajból Debreczenbe vezető uton egyesülhetek s így az ideiglenes főváros biztossággal fedezhető leendő; azon esetben pedig, ha Klapka Tokajt még megszállva tartja, ezen kerülés által egyedül egy napi utat veszítettem.

Kleinheitz őrnagy, ki azon volt, hogy a Tiszát Tisza-Fürednél mindenesetre át kell lépünk, s ki igen kedvelennek látszott, midőn megtudá említett rendelkezéseimet, a mellékszobába ment, kardját felköté s mintha szolgálatközben lenne, állásba téve magát, jelenté, hogy betegnek érzi magát, s hogy ennél fogva szabadságot kér Debreczenbe utazhatni. Én vonakodás nélkül megadtam neki a szabadságot, s egyuttal minden himezés-hámozás nélkül tudtul adám neki, hogy alárendeltem által magamat határozataimban megengedni nem engedem.

Hogy rendelkezéseimet a katonai szakképzettséggel bíró olvasó előtt igazoljam, mindjárt itt megemlítem, hogy ugyanazon napon, midőn hadosztályom Egyeket elhagyta, tehát febr. 1-én, Klapka ezredes Schlick tábornoktól szorongatva, Tokajból és a Tisza jobb partjáról elvonult, a hidat elégele s Tokajjal szemközt Rakamánál foglalt hadosztályával állást. Tolba mondatolám még Kleinheitz őrnagynak az okokat, melyek en-

lenti, hogy festvére Hellwig Lajos, a ki mint kültag működött, Erdélyből elköltöztén, ő szívesen elvállalja a kültag kötelezettségeinek teljesítését. A kamara az ajánlatot köszönettel elfogadta.

A bécsi kiállítás látogatási költségeinek lehető gyarapítása céljából a kamara átiratilag kérte fel a kolozsvári nemzeti színház országos választmányát egy előadás rendezésére.

Mint hogy az országos kiállítási bizottságtól a kamara útján érkezett bejelentésekre csak általában lőn kijelentve, hogy azokat az országos bizottság elfogadja, a kiállítók azonban közvetlenül semmi értesítést sem vettek, s ennek következtében többen nem tudják: készüljenek-e vagy ne, s általában mikor legyenek készen cikkekkel, a kamara szükségesnek vélte minden kiállítót írásban értesíteni, hogy bejelentése el van fogadva, s hogy a kiállítási cikkek legkésőbb jövő február végéig az elszállításra készen tartsák.

A gyűlés a Zalathnára kért két országos, és Kapnikbányára kért szombatnapra heti vásárok tartását a m. miniszterium előtt forgalmi szempontból pártolandónak vélte.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, dec. 27.-én.

— **Rudolf koronaherceg vizsgálólatáról**, mely decz. 23-án Gödöllőn ment végbe, a „Reform“ a következő tudósítást adja; Vendégekül: Hegedüs Lajos, miniszteri tanácsos, Horváth Mihály és Toldy Ferencz hivatnak. — Történeti tanára Rónai Jácint pozsonyi prépost számtalan apró kérdéssel faggatta a fiatal herceget, kezdve a vegyes házakbeli királyok korszakával a legújabb időkig, úgy hogy alkalmom adatott ő a fenségének, derekas és biztos tájékozottságról egész hazai történetünkben (a múlt tavasszal t. i. Budán tartott vizsgálat tárgya a Árpádok korszaka lévén) s magyar előadási könnyűségről tanúságot adni. A királyok uralkodási idejének szigorú kronológiai meghatározása, azok jellemzése nagy vonásokban, a nevezetesebb események jelzése, a főbb békekötések, a törvényhozás fontosabb tényei, a tudományos institúciók mind kifejezést találtak a legnagyobb készséggel és biztossággal adott válaszokban. A feleletek, melyek egy hosszú, folytonos előadást képeztek, nemcsak a főherceg emlékeztetőről, hanem felfogásáról, s különösen azon vidor érdeklődéséről tanuskodtak, melylyel a hazai történelmet elsajátította Szeretetre méltó momentumai voltak a vizsgálatnak azok, midőn Mátyás király választását mondva el, felszólított, helyezné magát ő fensége Szilgyi Mihály személyébe, mely beszéddel fogva katonáit a választásra buzdítani, így Buda visszavetele elbeszélésénél, mikép fogta volna lothringi hadait lelkesíteni. Lélek és melegség volt a fiatal főherceg szavaiban, melyek ő Felsőeg arcot láthatóképen földerítették. A szerencsés próbatétel után a királyi növendék magánál fogadta reggeli ebédén főnevelőjét Latour tábornokot, vendégei és tanárait, melyről aztán gyermekded örömmel s jutalmul azonnal vadászatra távozott. A megelőző estvén a meghívott vendégeknek szórakozásuk volt a királyi ebédén részt venni, hol a király s felsőeg asszonyunk kegyes és szeretetreméltó nyájassággal, valóban a legszebb magyarsággal élve, hosszasan társalogtak a meghívottakkal. Emlékeztetés azon egyszerűség, mely a gödöllői udvarostályt jellemzi. A nagy kapuban egy magyar portás tisztelkedett a kék s fehér obligát mentében, nemzeti színű ezüstgombos botjával, s egy magyar hajdu.

gem az említett intézkedések megtéle érdekében indítanak s ezen a hadügyminiszterhez intézett levelemben felkértem őt, hogy nekem beteg főtábornoki tisztet helyébe, kit szabadsággal Debreczenbe bocsájtok, küldjön egy házagpótlót. Meg kell ez alkalommal azt is említenem, hogy irodámban majdnem minden segédlet s tábornoki tiszt nélkül valék kénytelen a teendőket végezni; Peroczel tábornok visszalépése alkalmával megkísérlem ugyan, annak számos tisztből álló tábornokarából az egyik vagy másik urat a hadosztályomnál szolgálatra rábírni; de minthogy a legtöbben közülük a lelőpő tábornok személye hivi valának, ez okból egyedül Schwarzenberg báró lovas kapitány, ki nevét Bátorffyrá változtatta és Schuleck kapitány voltak hajlandók felhívásomnak engedni. Az előbbi azelőtt belgiumi hadseregben szolgált tiszt minőségben, tizenöt szolgálati évet számlált és egy mévelt, bátor s a szabadság ügyének magát egész odaadással szentelt férfiú volt; az utóbbi egy önkéntes, bátor de minden szakképzettség nélküli egyén. E kétőn kívül galoppainul jelentkezett még két lovaskapitány, Bernarth és gróf Wey urak; az előbbinek kénytelen valék a hadtest pénzládáját átadni, melyben mindössze 57,000 p. frt. osztrák és magyar papírokban és 4,500 p. frt. ezüsthusszokban, mi a szolnoki söraktár pénztárából vétett, volt. Egy csapat Radetzky-huszárt az ezred toborzási helyéről, mely elszigetelten egymagában állott az egész hadseregben, rendelék a pénztár őrkíséretére, s egyuttal vezérkari szolgálatra. A nevezett tisztek s Nagy a tábori futár, ezek tevék ki a pillanatban egész vezérkaromat.

Ennyiből áll az őrség, melylyel a király körülveszi palotáját. Tudja: Corda subditorum — a legbiztosabb őrizet.

— **A honvédelmi miniszterium** körében most készülnek a honvédezedések számára kiadandó s régi magyar szokás szerint kiállítatni szokott kinevezési okmányok, melyek szövege a következő: „Mi Első Ferencz József, Isten kegyelméből Austriai császár, Csehország királya stb. Magyarország apostoli királya, császári és királyi kegyelmünk és minden üdvösséges jók kívánása mellett legkegyelmesebben tudtul adjuk összes hadaink valamennyi őrnagyainak, századosainak, főhadnagyainak, altiszteinek s valamennyi gyalog s lovassnépünknek, bármely nemzethez, nemzetiséghez, méltósághoz vagy rendhez tartozzanak is, hogy kedvelt hívünket és magyar honvéd gyalog (lovass) alvezredet N. N.-t eddig teljesített, s a trón és haza érdekében ezentul is teljesítendő szolgálatait legkegyelmesebben méltányolván, nem különben katonai képzettségében és hadi tapasztalataiban legfelsőbb bizalmunkat helyezvén a magy. kir. honvéd gyalogságnál (lovasságnál) valóságos ezredessé f. é. stb.-től számitandó ranggal legkegyelmesebben kineveztük. Megparancsoljuk ennél fogva a főntemlített mindegyiknek kegyelmesen és komolyan, hogy mindazt, mit nevezett N. N. ezredes a mi nevünkben mindnyájatoknak vagy külön-külön bármelyikteknek saját állása jogkörében rendelend vagy parancsoland, mindenkor és minden vonakodás nélkül engedelmesen és híven teljesítsék s magukat irányában úgy viseljék, mint ezt tőletek kötelességek követeli — ez által a mi legkegyelmesebb parancsolatunknak, szándékunknak és akaratunknak engedelmeskedvén. — Kelt stb.“ F. J.

— **A hidelvei gyermekkert** és elemi iskola kisdied növendékei körében egyszerű, de kedves ünnepély folyt le karácson estvéjén. Ugyanis buzgó nevelésügy barátok áldozatfillicreiből játékok, taneszközök s csemegékkel megrakott „karácsonfa“ állított fel az intézetben, s az ajándékok egy alkalomszerű társas-játék eljátszása s néhány dal elzengése után kiosztattak az örömdő kisdiedek közt. Sajnálni lehet, hogy a szülők közül igen kevesen vettek részt ezen családias színezetű ünnepélyben. A „karácsonfa“ költségeire adakoztak: Szász Domokos egy darab aranyat, Gazsi József 1 forintot, Várdi Károly 50 kr, Tóth Tamás 20 kr, Szentgyörgyi Lajos 50 kr, Pál F 1 frt, Sárdi J. 30 kr, Orbán D. 20, Szász L. 20 kr, Benedek S. 20 kr, Benedek J. 20 kr, Láposi Rózsa Sarolta 1 frt, Csiky Teréz 1 frt, Kethely József 1 frt, Gamán Zsigmond 1 frt, Ince Mihály 2 frt, Szász Gerő 2 frt, kiknek a megörvendezetett kisdiedek nevében a nyilvánosság terén is hálás köszönetét jelent ki Szabó K. az intézet vezérőljé.

— **A helybeli „Hilaria“, dalegylet** évi közgyűléseit f. hó 26 tartá meg, szép számú tagok jelenlétében. A közgyűlést egy. elnök Gengenbauer József nyitá meg a német nyelven tartott évi jelentős felolvasásával, melyet aztán ideigl. titkár Brunner Olivér magyar nyelven olvasott fel. A kedélyes hangon tartott évi jelentés így kezdődött: „Mult évi jelentésemben említém, hogy a „Hilaria“ mint azt ifju éveit meg is kívánták: növekedett s erősült; most már hozzá tehetem, mikép fejlődésében már annyira előre haladt, hogy csak bölcseségfogai hiányzanak.“ S továbbá a következő passzusok fordultak elő benne: „Kijeletem ugy magam, mint az egylet összes működő tagjainak nevében, hogy mi a haladás pártjához tartozunk, minden megállapodás ellenségünk, s a háttaramaradásnak még eszméjét is megvetjük. Erzekeny

Az Egyekből Polgárba vonulás roppant akadályokkal volt egybekötve. A lanyha időjárás folytán az amugyis posványos talaj tökéletesen járhatatlanná lett; a csapatok olykor félórán keresztül kényszerítve valának egész bokáig vízben lubizkolni. De minthogy kimélytelen szigorúan ügyeltem rá, hogy a tiszt urak a mint beosztva valának, csapatjaiknál maradjanak, ez okból az előnyomulás mind ezen akadályok dacára jó rendben ment végbe.

Az éj már beállott volt, midőn a csapatok Polgárba értek. Élelmi szerekből mit se találtunk, mert bár egy nappal előbb egy futárral előre jelentem jövetelünket, a helység maga igen kicsiny volt arra, hogy több mint 5000 embert jól tartson. Tiszteket küldök ki ez okból, parasztszekerekre a környékből falvakba, sőt még át a Tisza jobb partjára is, hogy legalább kenyeret vásároljanak be elegendő mennyiségben, e mellett még ugyanazon éjjel egy futárt meneszték Ujvárosba, hol élelmi szerekből raktár volt, úgy, hogy másnap a csapatok mindennel elegendőleg el voltak látva. Polgárban pihenni engedtem az elfáradt csapatokat, mint-hogy e helyet az ellenség bármimemű vállalatának való ellentállásra alkalmasnak találtam.

Klapka ezredes, kinek jelentését Tokaj kiürítéséről már utközben vevém, levélben értesített, hogy ő az ellenséget a Tiszán átmentelben meg fogja akadályozni s kért, hogy személyesen menjek el Szt.-Mihályba, hol ő február 4-én lesz.

csapás érte az egyület számos igen kedves és tehetséges működő tagnak kilépése által, a pártoló tagok száma mintegy 300 (mult évben volt 342); tisztelbeli tagok száma 12, a levéltár 365 zenedarabot számlál: Brandweiner Mór, Suchan Wenzel, Zimai László, Huber Károly, Málk László és Capp A. urak ajándékából. Köszönet szavaztatik az egyl. tisztb. tagja főtiszt Várad i Mór gymu. igazgatónak, ki a gyakorló termét ingyen bocsátá az egyület rendelkezésére, s ki e mellett a diszokmány átvétele alkalmával 10 frtot ajándékozott, továbbá Főris Dénes urnak, ki 20 frtot. Részint ajándék, részint egyl. pénzből megszerzetett dalárlobogó, mely 286 frtba került, ez összegből 141 frtot a n.-szebeni „Hermannia“ stb. ajándékozott, miért annak köszönet szavaztatik. Capp Albert ur pedig az egyl. tisztb. tagja, az egyület gyönyörű zászlószalagjal ajándékozta meg (kék selyemből, ezüst rojttal s rajta ezüst betűkkel himezve: Zur Erinnerung an Hermannstadt. 1872. és a másodikon: Frei ist das Lied!) A lefolyt egyleti évben 5 dalestély tartott egy tánczozal egybekötött koszoru Sept. havában pedig részt vett a „Hilaria“ a Nagy-Váradon tartott orsz. magyar dalárünnepélyen. Betanultatott és előadatott 1 operette, 36 dal, és pedig 16 magyar, 16 német kardal, 2 magyar és 2 német magán négyes, több zenészi elcz és magándal. Titkár Vajn a Győző elváozván, id. titkár i teendőkkel Brunner Olivér bízott meg. Az évi jelentés felolvasása után a m. évi közgyűlés jegyzőkönyve lett hitelesítve. Elnök jelenté, hogy az egyleti alapszabályok, melyek az itteni városi tanács hivatálnál eltévédtek és 11 hónapig nem voltak kaphatók (Január 4-én 1871. adattak ki a miniszteriumnál, s csak ma kerültek el a választmányra, azt felelte, hogy rég leérkeztek a városhoz) megerősítve leérkeztek s azok ki fognak nyomatni. Erre egyl. pénztárnok Piger József olvassa fel a pénztári jelentést, mely szerint az elmúlt egyl. évben volt jövedelem: 1392 frt 82 kr.; kiadás: 1335 frt 47 kr. s így maradt pénztármaradványul: 57 frt 35 kr. Egy tag indítványára diszoklevelekkel fognak megfizettetni: Ábrányi Kornél és Brassai Sámuel urak, egy másik tag indítványára pedig elhatározatott, hogy ezentul az egyl. alapszabályok (az okból, hogy a tagok az egyl. tendentiájával megismerkedjenek) mind a pártoló, mind a működő tagok közt ki fognak osztalni. — Végül a tisztújítás történt meg és pedig a pártoló tagok közül lón-k beválasztva a választmányba: id. Groisz Gusztáv, Hrdlicska, Krémer Sámuel és Molnár S. urak szavazattöbbséggel. Egyl. elnökül: Gegenbauer József, alelnökül: Málk László kapitány, karmesternek: Gunesch Károly egyhangulag lónék nyúl megválasztva Titkár lett szavazattöbbséggel: Brunner Olivér, pénztárnok: Suchan Wenzel, gazda: Beil Wenzel, hangjegytárnok: Klimesch N. Póttagok: Böhm József és Gellich János. Ezzel a közgyűlés eloszlott.

— **A „kolozsvári dalkör“** tánczozal egybekötött dalestélyét csütörtökön decz. 26-án tartá meg a városi redoute-teremben. Ez estély egyike volt a legkedélyesebbeknek és élvezetdu-sabbaknak — azon sok minden táncz és dalmulatságok között mikkel városunk közönsége újabb időben elaraszatlik; a legkedélyesebbek közül való azért, mert száműzve volt belőle fesz és fényű és. Valódian polgáris színezetű társaság gyűlt egybe, s mulatott polgáris egyszerűséggel — jól. A mi mindjárt beléptünkkel kellemesen hatott volt reánk, hogy a terem füsttől és portól legalább kezdetben tisztá volt; az asztalok tisztán terítve, szóval a service kissé turettőbb volt, mint a Hilaria dalestélyen. A zenészi részt illetőleg, megjegyezhetjük, hogy a műsor igen érdekesen volt egybedlítva hallottunk két népdal egyveleget, egyet „Mifüstölög“ czimnel és egyet Zimay átiratában. A musort az előadás alkalmával nem tartották szemelőtt, mi nagy tévedésekre adott a közönség körében alkalmat; egy másik hiány volt a műsorban a közelebbi részletezés hiánya, s az, hogy sem a kardal sem a magán dal-szövegek oda nyomtatva nem voltak.

Igy zavarba ejtetett a közönség s egyáltalán nem nyert tájékozást csak később a magándaloknál; melyekről általában mondhatjuk, hogy jól sikerültek. Scholaster J. működő tag egy tenor solot énekelt és pedig Piwoda „estharangja“-t, a közönség ismételtette a szép tenorsolót. A második magándal volt a Körösi uré, ki Halévy „le Juive“-jából az I. és III. felvonásbeli nagy áriákat, a zsidóhölgy atyja részleteit éneklé nagy tüzzel és meg lehetős jó felfogással. Köszönettel tartozunk a rendezősegnek e szám bevételért, már csak azért, mert az édes-keserű operai emlékek újból felkelnek bennünk s fájdalmasan emlékeztetünk mi is és az egész közönség arra, hogy városunknak nincs operája. Körösi ur hangjára egyedül észrevételünk, hogy az basso-partiekra igen magas, inkább bari-ton, hogy nélkülöztük benne a hajlékonyságot s a hangszínezést. A „Lachner“ féle szövetségdel igen jól lett előadva, de miért legtöbb köszönettel tartozunk s mit a közönség is zajos tapsokkal ismételtetett volt, az Abt-féle „Csendes éj“ e szív-hez szóló szép kardal. S ezzel 9 óra után vége lett a dalestélynek, s kezdett a közönség Terpsichorenak áldozni, tanczoltak keringőt, francziát, két

csárdást csinosabbnál csinosabb alakok, izléses toillek röpültek el mögöttünk, s a mint a táncz forgó szelében kivehattuk, a legizlésesebben öltözöttek közé tartozott Macedonffy Pap Helén k. a., Vikol Poli, Ürmösi Bold Piroksa, Knöpfler Károlin kisasszonyok s kigyőzőné a többi virágszálát, üdéb-nél üdőbb arczott mind elősorolni.

A hölgyek közül különösen kiténtek: Pintyéné, Somlyainé és Boerné asszonyok, kik izléses öltözékük s szépségük által leánykoruk ragyogó korszakát varázsolák vissza. Nélkülöztük a jó táncz-rendezést, nélkülöztük a régi jó körmagyart vagy mazurt s a kotillont, mely utóbbinak rendezésére ugy látszik senki sem vállalkozott. A közönség mindvégig igen jól mulatott, — a termekben 2 és 3 óra közt kezdett gyűrűlni, s mindnyájan, azzal az óhajjal távoztunk, hogy ily kedélyes tánczestélyek bár gyakoribbak lennének. (Mi különben tudjuk, hogy az mindaddig nem lehet, míg a redoutival versenyezhetők más terem nincs a közönség rendelkezésére — ilyen lett volna például a vivoda — mert így a rendezőség kénytelen a bérlőnek a mé-reg drága árt fizetni, s még a mellett a vendég-lőst is kénytelen az ő kezéből elfogadni.

— **A helybeli iparos olvasó-egylet** helyiségében, ünnep másodnapján d. e. 10 órakor folyt le a kecskeméti műkiállítás bizottságától leküldött érme és oklevelek ünnepélyes kiosztás. — A szépszámu iparosokat Krémer Ferencz, egyleti elnök üdvözölte, csinos megnyitó beszéddel, egyzersmind arra buzditva, hogy a közeledő bécsi világkiállításban is, iparkodják az iparososztály, minél számosabban és több készítménnyel részt venni. — Utána Szabó Károly egyl. jegyző ismertette röviden a társulat gyarapodását. Erre a kecskeméti iparos-egylet elnökének levele olvastatik, melyben üdvözlő a kolozsvári iparososztályt, s értesíti az elnököt, a leküldött kitüntetési jelvények mennyisége és minőségéről.

Krémer Ferencz ekkor a következő rendben osztja ki az érmekeket és okleveleket: Jávroczky János (vászón és asztalterítőért) kapja az 1 drb arany érmet; Miháisi Mimi (gyönyörű pipere munkáért) 1-ső rendű nyilvános elismerő aranyoklevelet és egy arannyal jutalmazatik; Miháisi Jánosné asszony (remek készítményű harisnyáért) másodrendű nyilvános oklevelet és egy ezüst tallért kap; Veress F. (fényképei és fénylenyomatásért) ezüst érmet, s minthogy a felküldéskor ezen albumát a rendezőbizottság előtt tett nyilatkozata szerint annak szánta, kinek kecskeméten oda itöltetik, elnök Katona Zsigmond tudatja, hogy az albumot ő nyerte el a bizottságtól, s ezért köszönetet mond Veress F. jelle fényképszünek. Ezüst érmet nyertek még: Prohászky János (bunda s aranyos karman-tyuáért), Szilly Alajos (jéles készítményű li-queurért) Bányai Samu (csinos bundáért), Petri István (szűts munkáért), Grebe Henrich (szép ké-zítésű öltönyért); bronzéremmel jutalmaztatik: Borbély Lajos (erdélyi magyar szűrt), Balogh József (férfi és női szűts-ruháiért), Végh Bálint (erd. magyar népviseletű öltönyért), Emmerling Leopold (több rendbeli koztyús muvei-ért), Tömösvári Miklós (könyv és gyönyörű kintárért), Reich Sándor (vizezetők kendereső kiállításáért), Gergely János (jól készült koci kerekéért), Matnasek József (gondosan készített női lábbeliért), Dömzsödi Sándor (férfi lábbeliért). Első rendű nyilvános elismerő oklevélben reszesül ek: Nemesányi Samu (női szabászi mintája és utmutatásaiért), Pápai Lajos (javított tárogatóért), Czeizberger Jakab (két-szer sültjeért), Hutter S. (lépes mézért) Cserna I. (szíjgy. műv.) Hantz György (honvéd albuma diszes kiállításáért), Piger Károly (csinos lovag oszmaért), Szilágyi Lajos, (Cozimájáért). Másodrendű oklevelet kapott: Ferenczi Ignác (szép cipész műveiert.) Szabó K. jegyző a kiosztás megtörténte után, két átiratot olvas fel. Egyik-ben Katona Zs. bizottsági elnök Tömösvári M., Hutter S., Szilly A. és Czeizberger Jakabnak szavaz köszönetet a kiállított tárgyak átengedéseért; Hantz Györgynek pedig szépen kiállított honvéd albumá-nak odaajándékozásáért.

Krémer F. zárbeszédeben az iparosokat er-nyedetlen szorgalomra ösztönzi, s renyévté fejezi ki, hogy Kolozsvár iparosai a bécsi kiállításon is elismerést vívandanak ki készítményeikkel e város iparának. Mielőtt a gyűlés feloszlott volna Bányai Károly azon indítvánnyal állott elő, hogy mind a kecskeméti kiállítás bizottságának, mind azoknak, kik e téren tevékenyen működtek, városunk ipar-sai nevében köszönet mondassék. Ez helyeseltetett Krémer Ferencz elnök s Tömösvári Miklós pénz-tárnok, mint a kik kivállón sokat fáradoztak az ügyben, zajosan megvilajeneztek. A közgyűlés 12 órakor oszlott szét.

— **Blanc Leo** a párisi fénykép optikai vizsgáló tanára, a „Pannonia“ szálloda nagy ter-mében mult kedden dec. 24-kén oxy-hydro-car-bonique-féle világosság alkalmazásával meglepő látványos előadást rendezett. Az ily mutatóványok-nak a színházban vagy a redoutban volna helye; azonban a jó sör és izletes étkek mellett is a világ-körülutazása s az építészeti műemkek szemlélete élvezetes vala.

— **Nyilvános köszönet.** Az évnek egyik legnevezetesebb napja a karácsoni ünnep, ez azon

ünnep a melyet epedve vár és örömmel fogad mindenki, mintegy a hiv pásztorokkal várja az édes Üdvözítő születését, ki megváltásunk nagy mun-káját vala végbeviendő. Régi szokás szerint e na-pon a szüők édes gyermekeiket különféle hozzá-jok illő ajándékokkal örvendeztetik meg és valóban látva az ily gyermekek örömet, hasonló öröm ger-jed a szemlélő érző szívében is. Ily gyermeki örömmel töltte el a mi szívünket is a mi kegyes jó atyánk nagyméltósága Fogarasy Mihály püs-pökünk, ki, hogy e karácsonyi ünnepet bennünk megörökítse, a főtisztelendő előjárásához külön-féle, de mindmennyi papnővendékeknek legal-kalmasabb és leghasznosabb könyveket küldött kisorsolás végett, a növendékek között, a mi meg is történt egy a mltsgs főigazgató épületés beszéde kíséretében. S most mindnyáján kezünkbe tartva a legkegyesebb atyának ajándékát, gyermeki szív-ből forró köszönetünket nyilvánítjuk a nagyméltó-sága Püspök urunk atyai jóságáért, s szünetnélkül kérjük áhítatos imáinkban a mindenhatót, hogy nagy-méltósága Püspök urunkat legkegyelmesebb atyánk-at számos évigek éltesse. Az ordélyi növendék papság nevében, Károlyfehérvárt dec. 24. 1872.

Novák Gerő.

— **A kétféjú csalogány a világ S-k csodája** Pestre a nagy vigarda bérloje Schallern Frizyes ur által csak három napra szerződötetett s tüneményes rendkívüli alakja által színtuge, mint valóban nagy tökélyű előadásai által mindenütt legnagyobb bámulatot gerjesztett Néger leány, Miss Christine Millie valódi csodalény két fejjel, négy kézzel s négy lábbal bírva, az amerikai egyesült államok, északi Carolina államában született, jelen-leg 21 éves s színtuge énekekben, mely neki len-tebbi mellékevezetét szerző, mint szinte tánczban, melyet szösz szerint másodmagával kellemteljesen tán-czol — rendkívüli tehetséggel van megáldva. A két fej mindegyike külön hanggal bír, s pedig az egyik alt, a másik sopran hangzatu; színtuge saj-ját gondolkozási tehetséget, ugy, hogy saját ma-gával mint kettős személy, s színtuge két külön-külön személylyel egy erre s különféle tárgyakról ugyanazon időben társalog. — Mint rabgy-rmek 1 és fél éves korában nyilvános árlejtés folytán 30000 dollar (62000 forintért,) Mr. Schmith an-gol tulajdonosának adatott el, ki őt annyira képez-teté ki művészi tehetségeiben, hogy mai nap mélt-tán a művésznők legrendkívülibb s legér-kesőbbje. Egész Amerikában, s épenny Európán át tett ut-zása alatt mindenütt a legelragadtatott bámulat-tal fogadtatván, mindenütt a császári, királyi s feje-delmi családok részéről ismételt meghívás, a kö-zönség részéről azonban legnagyobb érdekelttség által tiszteltetett meg. S így csak óriási fizetés el-tében határozta el magát Szt. Pétervárra utazás előtt meg Pesten is három napokon s pedig jövő január 7-én 8-án és 9-én a városi vigarda termé-ben előadást adni.

— **Sz. 6376—1872.** Hirdetmény. A hely-beli emésztetők méltányos kérésök követke-zésében a képviselő közgyűlés 200 1872. szám alatt kelt végzésénél fogva elhatározta, mikép egy 30 vedres férősséggel bírti kellett hordó vagy láda emésztetnek kihordási díja — tekintet nélkül a hely mélysége vagy az emésztet minőségére nézve, jövő 1873 Január 1-től ugyanazon év Március végéig bezárólag 80 az-az nyolcozvan o. ért. kraj-czárban fizetessék. Ezen fizetésen kívül minden hordató gazda köteles az emésztet-takarítók által magokkal viendő lámpába a munka idejére egy szál gyertyát adni Mi is a városi lakosságnak, kellő tá-jékozás és alkalmazkodás végett, tudomásra juttat-tik. Szab. kir. Kolozsvár város közigazg. tanácsaiól Deczember 21-én 1872.

— **A Nőegylet** által f. hó 29-én rende-zendő zene-estélyre a belépti díj 1 frt, egyes tom-bola-táblák ára 25 kr., jegyeket kaphatni a hely-beli czukrászdákban és kávéházakban, este a pénz-tárnál.

— **A jogászok zártkörü tánczvigalma,** február 3-án lesz a Redoutban.

— **Bécsnek,** a legújabb számítások sze-rint 911,271 lakósa van. A házak száma 17,992, 511 épülőfélben van.

— **A legnevezetesebb** angol hegedű-művész Blagrove Henry a napokban Londonban meghalt.

— **Iparosainknak szól.** A bécsi ipar-os társulat egyik közelebbi gyűlésén a követke-ző érdekes pontozatok lettek felolvasva: A kisebb-szerű kézműipar elmaradását az iparszabadság be-hozatala okozza, minthogy a tőke a nagybani gyár-tást hatalmába ejté és a kicsiny kézműipart ver-senyképtelenné tevő. Ehez még több máshátrányos állapotok járulnak, melyek a kisebb kézműipar-ok fennállhatását megnehezíték, mint: politikai visszas helyzet, agio ingadozás, elégtelen védelem a consulatusok részéről külföldi portékák behoza-tala alkalmával, hosszan tartó törvénykezési eljá-rás adósságköveteléseknél stb. Az iparos tanon-czok állapotának szabályozását és javítását illetőleg jó volna a mester és a tanonc között fennálló vi-szony meghatározása ugyszintén szakiskolák be-hozatala.

— **Jövő 1873 Január 1-jén** a magyar keleti vasut összes vonalain a szállitás minden ágaira nézve, új árszabások lépnek életbe. Az új árszabások

egy könyvecske s külön függelékbe foglalvák s ugy-a főigazgatóságnál mint az egyes állomásoknál 80 o. é. krét kaphatók.

— **A persa sah** 3 herczeggel, 3 első rangu és hét másodrangú miniszert, s mintegy 30 szolgálával Európában körutat szándékszik tenni.

Jegyzéke

azon műtárgyaknak, melyeket méltóságos báró Ra-dák Ádámné született gr. Lázár Olga ő nagysága a kolozsvári nőegyletnak ajándékozott, és az egy-let választmánya a városi redout-teremben rendezendő tombola sorsjáték után fog a pénztár gyarapítására értékesíteni.

1. Fehér csont mellű legyekkel, rakmü (mo-zaik). 2. Mozaik mellű galimokkal. 3. Ugyanaz egy imolat ábrázolva. 4. Fülbevaló, virágoskor, fekete lapon. 5. Női készület, rakmü (mozaik) szőlőgerezdekkel. 6. Kék közelő gombok, galim-bokkal. 7. Mellű fekete lap, madárral. 8. Mellű, ugyanaz. 9. Tájképes mellű, rakmü (mozaik). 10. Mellű, római tájképpel, rakmü. 11. Mellű, római rakmü, tarka bogarakkal. 12. Női készület, virágok fehér alapon, rakmü. 13. Sziv, rakmü (mozaik) virágok, fekete alapon. 14. Rakmü (mo-zaik) közelő gombok, egy lant fekete alapon. 15. Késelő gombok. Lapis. 16. Késelő gombok. Onix. 17. Ugyanaz, tájkoncz (schildkrot) gyöngy-ház diszitékkel. 18. Ugyanaz. Achat. 19. Ugyanaz. Ametist. 20. Nyakkendő. Avantuzine, ezüsttel. 21. Késelő gombok, hegyi jegecz. 22. Nyak-kendő ló, klaris lögy ezüstbe foglalva. 23. Ugyanaz, rakmü (mozaik), szőlő, kék arannyal. 24. Ugyanaz, oroszán, aranyba foglalva. 25. Hogyi jegecz sziv, nyakérem. 26. Nyakérem, hegyi je-gecz s Onix ezüsttel oisztítve. 27. Rakmü (mozaik), kereszt ezüsttel. 28. Elefántcsont kereszt fénykép-pel. 29. Fakereszt, faragvány. 30. Fekete ke-reszt, gyöngyház diszitékkel. 31. Karneol kereszt aranyozott ezüsttel. 32. Késelő gombok, tájkoncz (schillkrot) aranyba foglalva. 33. Lapis késelő gombok, aranyba foglalva. 34. Golyó, hogyi je-geczből, nyakérem. 35. Tájkoncz, nyakérem, gyöngyház diszitékkel. 36. Fekete nyakérem, barna réz diszitékkel. 37. Fekete Onix presét-nyomó. 38. Késelő gombok rózsafiból. 39. Tör-rök barna réz késelő gombok. 40. Késelő gombok lávából. 41. Mellű, elefántcsont faragvány. 42. Mellű, faragvány. 43. Órafüggettyű, kis elefánt-csont láncos. 44. Horgnyos lánc, rugany nyz-gából (kautshk). 45. Nyiklinoz, óromnál feni-nebbiből. 46. Női készület, Avantuzine ezüstbe foglalva. 47. Granátos mellű, aranyba foglalva. 48. Női készület, Lapis lazuli. 49. Nyakérem, aranyozott ezüsttel ékítve. 50. Ugyanaz, elefánt-csont faragvány. 51. Füzölő kés, fa faragvány. 52. Tolltartó, elefántcsont faragvány. 53. Gyu-fatartó, faragvány. 54. Jegyzőkönyvecske, mív-ványozott üvegtáblával. 55. Kisded szeletozo chokoládéval. 56. Jegyzőkönyv faból, festmény-nel. 57. Késelő gombok, Avantuzine ezüstbe foglalva. 58. Toll-doboz, faragvány. 59. Késelő gombok. Avantuzine ezüsttel disztitve. 60. Toll-tartó duboz faragványokkal. 61. Kisded kirtya-játék. 62. Kisded ozukorka szelence, chocola-deval. 63. Album, sz.-galeni tájképekkel. 64. Illatos borítók. 65. Ugyanaz. 66. Ugyanolyan. 67. Ugyanolyan. 68. Jagylevélkék. 69. Ugyan-olyan. 70. Dalejes htlak, gyermek-játék. 71. Jegyzőkönyv skót fénymázzal. 72. Zsibkendő-tartó, fohér, festve. 73. Szivartároza, bagari böör. 74. Bonboniere (ozukorkadoboz). 75. Barna jegyzőkönyv. 76. Rajzolótok, rajzónokkal. 77. Jegyzőkönyv, barna bőr. 78. Rajzöntartó tok. 79. Rajzeszközök. 80. Tómutató készülék (ste-reoskop) 24 képpel. 81. Női készület, milachit, arannyal. 82. Kis schveitzi faház. 83. Női ké-szület, aranyba foglalva. 84. Album, faragvány-nal s képekkel. 85. Kis nádméz alak, schveitzi férfi nejjével. 86. Elefántcsont kereszt faragvány. 97. Czukortartó, chokoládéval. Virágyelv mondatokkal. (Vége kőv.)

Nemzeti színház.

Csütörtök decz. 26-án: „A Ielencz“ népszimnű 4 felv. irta Szigligeti. Boér Emma (Julcsa) helyeseu töltötte be háládatos szerepét; az egyes főbb mozzanatok kiváló jól sikerültek. Eichner Anna ügyesen személyesítette a paj-zán jó lelkű Erzsikát, Kovács Gyula (Bertók) kifogástalanul alakított. Szentgyörgyi (rektor) Mátrai (Komornik), Halmi (Bokori), Krasz-nai (Szintei), Kendi (Kotori) megállták helyü-ket Közönség szép számmal. A karzat roppant vi-rágos kedvében volt s o-aknem minden szebb je-lenet lehatóztak. Ez bizony elis maradhatna.

Felölös szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

A N.-Szebeni decz. 24-ki huzáson kihuzott számok **59. 8. 46. 60. 30.,** jövő huzás 1873. jan. 8.

Salzburgi sorsjegyekről részlet-ívek 1 frt felpénzzel, főnyeremény 40,000, huzás 1873. jan. 5.

Hirdetvény.

Folyó hó 30-án d. e. 9 órakor a kolozsvári m. k. tudomány-egyetem udvarán több, üvegzett ócska nagy ablakok és ablak-keretek, avatag deszkák és ajtók fognak árverés útján eladatni, miről venni szándékozik azon figyelemzettel értesíteni, hogy a vételár azonnal készpénzben lefizetendő s a megvett tárgyak hasonlóan azonnal elszállítandók.

Kelt Kolozsvárt, 1872 december hó 22-én.

Láposy Márton,
m. k. egyet. gondnok.

644

7—8

40 huzásra

évenként,

melyek közt:

3 főnyeremény	à 250,000 forint
1 "	à 220,000 "
7 "	à 200,000 "
1 "	à 150,000 "
1 "	à 110,000 "

és még sok 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 sat. frtos nyeremény van, nyerni egy részletjeggyel

A csoportu játéktársulatunkban

18 résztvevő közt, 25 negyedéves és 6 forintnyi részletfizetés mellett. Ezen kedvelt csoportban megvan minden Ausztriában létező állam- és magán-kölcsön sorsjegye, amelyek tőzsdeszerinti értéke a teljes befizetés után a résztvevők közt készpénzül el fog osztani. A törvényes okmány-bélyeg egyszer mindenkorra 99 krt. tesz.

Mindjárt az első negyedéves és 6 forintnyi részlet befizetése után

játszik az illető a Credit-Lose Jan. 2-án, a Comó Rentenscheinok, az 1854-ki Triestzi és Duna szabályozási losok, ugyan azon napon az insbrucki sat. losok huzásaira.

Az 1839-ki főnyereményt 1871 szeptember 1-én.

Az 1864-ki főnyereményt 1870 szeptember 1-én nálunk nyerték játéktársulatban részletfizetés mellett.

Az osztrák Industrial-bank

váltó irodája

ezelőtt

Fürst Eduard,

Bécs, Istvánér.

(667) (5—10)
Van szerencsém a tekintetes uraságoknak s a t. cz. közönségnek tisztelettel jelenteni, mi-szerint gyártmányim jól berendezett raktárával ide megérkeztem, melyek

A PANNONIA-VENDEGLŐ

első emeletén

elárúsítás végett 14 napon át lesznek kiállítva.

Az elárúsításra kitett áruk, melyek valódiságáért és tartósságáért irás-ban is kezesség vállaltatik, a következők:

- 650 drb. férfi ing valódi vászonból 3 frtól felfelé.
- 350 drb. angol shirting-ing 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 300 drb. valódi színes férfi ing 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 250 drb. angol Oxford-ing 4 frtól felfelé.
- 650 drb. nappali és éjjeli vászon női-ing 50 formára
- 1 frt. 90 krtól felfelé.
- 250 drb. angol shirting női-ing 1 frt. 80 krtól felfelé.
- 280 drb. női-lábbeli vászon, shirting és barchentből
- 1 frt. 20 krtól felfelé.
- 350 drb. női éjjeli corsetek 1 frt. 60 krtól felfelé.
- 250 drb. női öltönyök és uszályruhák 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 180 drb. 50 és 54 rőfös irlandi és rumburgi vászon, mely félvegekben is kapható végenként frt. 15, 18, 20, 25, 30, 50
- 15 drb. lepedő vászon 37 rőfös 2¹/₂ rőf szélességben varrás nélkül 40 frt.
- 250 drb. damast asztali teljes garnitúra 6, 12, 18 frt.,
- 24 személyre 6 frtól felfelé.
- 250 drb. csinvat és damast abrosz 2 frt. 50 krtól felfelé.
- 100 tuczet csinvat és damast asztalkendő, 1/2 tuczet 3 forinttól felfelé.
- 50 tuczet csinvat és damast törülköző 3 frttól felfelé.
- 500 tuczet vászon és batiszt zsebkendő 1/2 tuczet 1ft 50. krtól felfelé.

Agynemű, teljes garnitúrák, szegélylyel, kézi himzés és valódi csipkével 50 legújabb forma szerint 25—200 frtig. Vásárlók, kik 30 frtig vásárolnak, egy finom himzett zsebkendőt a jour szegéllyel ingyen kapnak. Nagyban vásárlók illő százalékban részesülnek. Midőn a közönséget ezen jó és valódi fehérmű és vászonárak bevásárlására ritka alkalomra figyelemztem, egyszerűs mindenkint felhívok, hogy magának a mondottakról meggyőződést szerezni sziveskedjék.

Friedjung Adolf,

cs. k. fehérmű szállító, az osztr. magyar vászon és fehérmű ipar emelésére alakult egyeslet tagja,

Bécsből, Graben 26.

Karácsoni és újévi ajándékok.

Karácsoni és újévi ajándékok.

Az osztrák Industrial-Bank
(Ezelőtt Fürst Eduard bank-háza)
Bécs, Istvánér 1 sz.
a folyó év november 6-tól kezdve

pénztárjegyeket

100, 500, 1000, 5000 ft. szelvényekben
5% 5¹/₂% 6% 6¹/₂% kamat mellett
8 napi, 14 napi, 30 napi, 60 napi felmondással. A forgalomban lévő, fel nem mondott pénztárjegyek a fennebbi naptól kezdve a magasabb kamatot élvezik. A kamatok a felmondáskor előre folyóbelik, s a tőkék visszafizetése az osztrák magyar biradalom minden országos fővárosaiban utalványoztat-hatik.

Az igazgató-tanács.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr O Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteget van kezelése alatt.

661 8—*

Öt hitelsorsjegyre,

két 100 frtos 1864-ki, két 50 frtos 1864-ki, 1 Salm-, 1 Clary, 1 Pálffy-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Windischgrätz, 1 Waldstein-, 1 Como-, 1 Keglevich-sorsjegyre játszhatni

C. csoportu játéktársulatunk

egy részletjeggyel, 18 résztvevő közt, 25 negyedéves 7 frtos részletfizetés-sel. Az első negyedéves 7 frtos részlet lefizetés után már minden résztvevő a

hitel-sorsjegyek

január 2-ki, a Como-járadékjegyek ugyanazonnap, a Salm-sorsjegyek január 15-ki, a Clary-sorsjegyek január 30-ki és a Genois-sorsjegyek február 1-én leendő kisorsolására,

három millionál több

főnyereménnyel évenként játszik. Teljes lefizetés után a sorsjegyek árkelet szerint eladnak s a bevett összeg a résztvevők közt egyenlő arányban elosztatik. A törvényes bélyegilleték egy részletjegy után egyszer-mindenkorra 1 ft. 30 kr. A megrendelés, valamint a további részletfizetések „postai utalvány” által történhetnek.

Nyeremények azonnal kifizettetnek.

Az 1839-ki sorsjegyek főnyeremé-nyét 1871 szeptember 1-én, Az 1864-ki sorsjegyek főnyeremé-nyét 1870 szeptember 1-én

nálunk nyerték játéktársulatban részletfizetésre.

Az osztrák indusztriál-Bank váltóirodája.

Fürst Ede

Bécs, Istvánér.

(Utánnyomást nem fizetünk.)

645

5—5

Iparmű-tárlat

666

4—*

Karácsoni és újévi ajándékul

legelőszzerűbb oly tárgy, a melynek használata állandó.

Ily tárgyakat legnagyobb választékban,

jutányosan és kitűnő minőségben nyújt az

Iparmű-tárlat

(főtér Ra d á k-ház) Kolozsvárt,

diszmu-cikkokban, china-ezüst-, alpacca-, bronz-, aczél sat. hasznos tárgyakban, női cipőkben, bőr-munkákban, esernyőkben sat. különösen pedig nagyválasztéku és finom porcellán-edényekben.

Kolozsvártt, főtér, Ra d á k-ház,

KARÁCSONYI és ÚJÉVI ajándékokul

ajánlhatók a

CSAPÓ SÁNDOR

nagy árutárlatában rendkívül nagy választékban kapható és e czélra diszesen kirakott

diszmu-árak és gyermekjátékok, szokott jutányos árban.

A közönség kényelme és a vásárlók nagy száma megtolulásának kikerülése végett, a nagy árutárlatában rendezett kirakaton kívül a

Tauffer János cukrászata feletti emeletben egy nagy terem

gyermekjáték-tárgyakkal lön berendezve,

hol a legdúsabb választék áll rendelkezésre, és naponta 9-től 12-ig és délután 3-tól 6-ig látogatható. Az árak itt is egyenlők a nagy árutárlatban szabott árakkal, és a szolgálat, valamint a megrendelések teljesítése hasonló pontossággal fog végbemenni.

A gyermekjáték-kirakathoz vezető följarást a kapun megfelelő felirat jelzi.

665 7—*

Nymatott Gáman János örökösénél Kolozsvártt.